

Bildande av Anderåsbergets naturreservat i Orsa kommun

Beslut

Länsstyrelsen i Dalarnas län beslutar med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken att förklara det område som avgränsats på bifogad karta, bilaga 2, som naturreservat. Området omfattar 67,7 ha och består av äldre barrskog med inslag av grova tallöverståndare samt myr. Reservatets slutliga gränser utmärks i fält.

Länsstyrelsen fastställer samtidigt skötselplanen, enligt bilaga 4, med stöd av 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken. Naturvårdsförvaltare ska vara Länsstyrelsen i Dalarnas län.

Uppgifter om naturreservatet

Namn	Anderåsbergets naturreservat
Kommun	Orsa
Län	Dalarna
NVR id	2042750
Natura 2000-beteckning	Ingår ej i Natura 2000
Församling/socken	Orsa
Naturgeografisk region	30a. Norrlands vågiga bergkullterräng med mellanboreala skogsområden
Fastigheter	Orsa 1:10 (fd Bergvik Skog Öst AB. Förvärvat av Staten, men ännu ej fastighetsbildad). Oljonsbyn 10:2 (tidigare O. 20:1), Orsa Besparingsskog Oljonsbyn 19:6 (Privat) Oljonsbyn 18:7 (Privat)
Lantmäteriärende	W 141540
Areal	Total areal: 67,7 ha Landareal: 67,7 ha Produktiv skogsmark: 57,6 ha

Syfte med naturreservatet

Bevara biologisk mångfald

Huvudsyftet med naturreservatet är att bevara en äldre barrskog med gamla tallöverståndare samt dess särpräglade växt- och djurliv i naturlig utveckling, men med vissa avgränsade åtgärder för att gynna gamla tallar. Syftet är även att bevara våtmarkerna i naturlig utveckling.

Tillgodose behov av områden för friluftslivet

Naturreservatet har även som syfte att, i den mån höga biologiska värden inte påverkas negativt, ge möjlighet till friluftsliv och naturupplevelser i ett särpräglat gammelskogsområde.

Syftet ska nås genom

Föreskrifter för området

- Skogen undantas från skogsbruk och annan påverkan som inverkar negativt på områdets livsmiljöer samt växt och djursamhällen.
- Våtmarkerna skyddas från påverkan.

Skötsel i enlighet med skötselplan

- På kort sikt gynna gamla tallöverståndare genom att ringbarka konkurrerande gran i delområden där tallarna är hårt trängda.
- På lång sikt genomföra naturvårdsbränning inriktad på att gynna uppkomsten av en naturlig tallmarkssuccession.
- Anlägga led fram till reservatet samt information som besökande ska finna vid ankomst.

Skäl för beslut

Prioriterade bevarandevärden

Biologiska värden

Skogen i Anderåsbergets naturreservat är ett gott exempel på äldre barrskog inom höglandet norr om Orsa. Skogen är gammal med ringa påverkan av modernt skogsbruk. Av särskilt intresse är den stora mängden tallöverståndare i åldern 200-400 år. Ett antal rödlistade arter påträffas på lågor, på marken eller på de spridda sälgar som förekommer i området. Bland annat har gräddporing och svart taggsvamp noterats.

Huvuddelen av området äger den naturliga skogens artsammansättning och ekologiska funktion. Området är variationsrikt både vad gäller trädens trädslagsblandning, åldersfördelning och dimensioner. Det finns ställvis mycket död ved i olika dimensioner och nedbrytningsstadier. Sammantaget ger detta goda förutsättningar för stor artrikedom både bland växter och djur. Skyddet av skogen i Anderåsbergets naturreservat är därför ett led i bevarandet av biologisk mångfald.

Miljökvalitetsmål

Detta beslut om att skydda Anderåsberg som naturreservat bidrar till att uppfylla de av riksdagen beslutade miljökvalitetsmålen Levande skogar, Myllrande våtmarker och Ett rikt växt- och djurliv.

Motiv för bildande av naturreservat**Skyddsform**

Det främsta hotet mot bevarandevärdena är skogsbruk. Områdets naturvärden är sådana att de kräver ett omfattande och långsiktigt skydd för att bevaras och utvecklas. Detta skyddsbehov tillgodoses bäst genom bildande av naturreservat.

Beslutet följer de riktlinjer som gäller för Länsstyrelsens prioritering av områdesskydd.

Avvägning mellan allmänna och enskilda intressen

Med hänsyn till områdets värden och naturreservatets syften kommer pågående markanvändning att avsevärt försvåras. Länsstyrelsen bedömer att områdets värden bäst ges ett långsiktigt skydd genom bildande av naturreservat. Föreskrifterna är anpassade till naturreservatets syften och värden. De är främst avsedda att begränsa skador på mark samt växt- och djurliv. Vid en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap 25 § miljöbalken finner Länsstyrelsen att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Beslutet är förenligt med hushållningsbestämmelserna för mark och vattenområden enligt 3 kap. miljöbalken.

Planeringsbakgrund

Området behandlas i och med dess sentida upptäckt varken i Länsstyrelsens naturvårdsprogram eller i kommunens översiktsplan eller andra planeringsunderlag. Reservatets bildande är därmed förenligt med rådande planering.

Reservatsföreskrifter

För att säkerställa syftet med reservatet förordnar Länsstyrelsen att nedan angivna föreskrifter ska gälla. Föreskrifterna gäller utöver vad som gäller enligt lag eller annan författning.

Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för de åtgärder som behövs för att nå syftet med reservatet och som framgår av föreskrifterna under B nedan. Detsamma gäller för uppföljning av bevarandemål och åtgärder.

A Föreskrifter enligt 7 kap 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden.

I naturreservatet är det förbjudet att:

1. anordna upplag, gräva, schakta, dika, dämna eller på något sätt skada mark eller vatten,
2. avverka skog och utföra skogsvårdande åtgärd samt att upparbeta och ta bort dött träd eller vindfälle,

3. gödsla, återföra aska eller använda bekämpningsmedel,
4. anlägga mark- eller luftledning, uppföra ny byggnad, mast eller annan anläggning,
5. plantera in växter eller djur,
6. framföra motordrivnet fordon i terrängen på barmark, med följande undantag:
 - Uttransport av älg, björn, hjortvilt eller vildsvin får ske med fordon som inte ger skador på mark eller vegetation.
 - För tjänstemän i sjukvårds-, polis- eller räddningsärende. Insatsen ska omgående anmälas till Länsstyrelsen Dalarna.
7. utfodra djur, lägga ut åtel eller vidta andra åtgärder för att locka/samla djur till vissa platser,
8. utan Länsstyrelsens tillstånd sprida kalk.

B Föreskrifter enligt 7 kap 6 § miljöbalken om förpliktelser för ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheter att tåla visst intrång.

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktigas tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med reservatet:

1. utmärkning av reservatet, uppsättning av informationstavlor samt anläggning och underhåll av leder och andra anläggningar för friluftslivets behov,
2. skötsel och restaurering genom naturvårdsbränning eller ringbarkning av gran inom områden som framgår av karta, bilaga 3,
3. undersökningar för uppföljning av skötselplanen och reservatets syfte.

C Föreskrifter enligt 7 kap 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas inom reservatet samt om ordningen i övrigt inom reservatet.

Föreskrifterna under punkten C gäller även fastighetsägare och innehavare av särskild rätt till fastighet när de inte utnyttjar sin rätt att bruka fastigheten

I naturreservatet är det förbjudet att:

1. skada växande eller döda – stående eller omkullfallna – träd, stubbar och buskar, med följande undantag:
 - Insamling av löst liggande mindre torra grenar och kvistar i syfte att göra upp eld. Undantaget gäller inte torrakor och tjärstubbar.
2. utan Länsstyrelsens tillstånd gräva upp växter, plocka mossor, lavar och vedlevande svampar eller samla in djur (t.ex. insekter).

Motiv och förtydliganden till föreskrifter

I *punkterna A1 – A7; C1 och C2* förbjuds sådana aktiviteter som kan störa den naturliga utvecklingen hos vegetationstyper och naturskogens växter och djur.

I *punkt A1, A3 – A4* förbjuds åtgärder som kan skada den känsliga fysiska miljön och inte minst hydrologin som är grunden för våtmarkernas och sumpskogens karaktär. Jakten

regleras inte i föreskrifterna eftersom den bedöms kunna bedrivas utan att skada reservatets naturvärden. Dock får jakten bedrivas utan att fasta pass anläggs eller röjs eftersom detta står i strid med föreskrifterna A1 och A4. I *punkt A7* förbjuds utfodring (ätling) av vilt. Ätling medför att djur koncentreras till området kring utfodringsplatsen. Lokalt skadas vegetationen vid foderplatsen genom tramp, foderspill, en viss gödsling av marken samt ett ökat betestryck på unga lövträd i området. Detta är inte önskvärt inom naturreservat. Exempelvis är det dock tillåtet att lämna kvar den urtagna älgräntan efter skjuten älg liksom att mata småfåglar. Det är också tillåtet att sätta ut saltsten, dock bör placeringen vara sådan att skador på vegetation minimeras. Det bör därför inte sättas ut saltsten vid källdråg, myrkanter, sumpskog och liknande där marken är extra slitagekänslig.

I *punkt A2* förbjuds alla former av avverkningar och skogsskötselåtgärder, vilket är en förutsättning för att områdets värden ska bibehållas. Denna föreskrift innebär att bestämmelserna i skogsvårdslagen och Skogsstyrelsens föreskrifter om bekämpning av skadeinsekter och tillvaratagande av skadad skog ej ska gälla inom naturreservatet. Uppkommer insektskadorna på skog i anslutning till naturreservatet som en följd av att åtgärder för insektsbekämpning inte vidtagits inom reservatet ska frågan om ersättning bedömas enligt skadeståndsrättsliga regler.

I *punkt A3* framgår det att man inte får sprida aska i reservatet. Förbudet avser askåterföring av biobränsle och gäller inte spridning av kremeringsaska, då det senare anses ha försumbar påverkan på naturmiljön.

I *punkt A5* förbjuds inplantering av växter och djur. Inplantering av växter och djur i reservatet kan störa den naturliga utvecklingen av de vegetationstyper och det växt- och djurliv som reservatet syftar till att bevara och främja.

I *punkt A6* regleras terrängkörning. Terrängkörning regleras i huvudsak i terrängkörningslagen, men förtydligas i denna föreskrift. Föreskriften syftar till att minimera skador på mark och vegetation. Begreppet ”skador” ska dock inte i detta sammanhang tolkas lika strikt som ”märken”. Eventuella spår måste dock alltid kunna växa igen under en vegetationssäsong. Detta innebär att det är ytterst sällan som terrängkörning på barmark i våtmarksmiljöerna är möjlig. Avvägningen bedöms tillgodose jaktintresset, friluftslivets intressen och behovet av skydd för mark och vegetation.

Punkterna B1 – B3 medger att vissa åtgärder får vidtas i reservatet. Länsstyrelsen bedömer att nyttan med dessa åtgärder är avsevärd. De delar som är i restaureringsbehov kräver åtgärder för att höga naturvärden ska uppnås. Information om reservatet samt anläggningar för friluftslivet bedöms idag ofta som högst angeläget för att tillmötesgå det rörliga friluftslivet. Skötsel genom naturvårdsbränning eller ringbarkning är nödvändig för att återskapa vissa naturvärden. Uppföljning ingår som en naturlig del i reservat av denna karaktär.

Punkt C1 förbjuder att levande och döda träd, buskar och stubbar åsamkas skada. Skogens träd är grunden för reservatets värde och får inte skadas. För att tillgodose upplevelsevärdena i området tillåts dock insamling av löst liggande mindre torra grenar och kvistar, för att möjligheten att kunna göra upp eld ska finnas även utan medtagen ved. Matsvamp och bär får givetvis plockas i reservatet.

I *punkt C2* förbjuds att utan Länsstyrelsens tillstånd gräva upp växter, plocka mossor, lavar och vedlevande svampar, samt att samla in djur. Förekomsten av ett flertal värdefulla, ofta rödlistade, organismer motiverar skydd mot sådan plockning och insamling som kan inverka menligt på berörda populationer. Det är dock angeläget att undersökningar och insamlingar som förbättrar kunskapen om reservatets organismvärld kan ske. Normalt bör sådana undersökningar kunna medges under förutsättning att de har ett allmänt intresse, att undersökningsmetoden inte orsakar bestående skada och att resultaten tillgängliggörs.

Det är tillåtet att tälta i reservatet och att elda under förutsättning att man tar hänsyn och inte stör häcknings- och spelplatser och inte skadar växande eller döda träd. Vill man inte ta med sig egen ved går det bra att plocka torra kvistar från marken. Däremot får man inte elda med delar av torrakor och stubbar eller liggande döda träd, s.k. lågor.

Ärendets handläggning

Anderåsbergets naturvärden uppmärksammades först i och med den urskogsinventering som utfördes av Länsstyrelsen 2003. Avverkningsanmälningar gjorde att frågan om skydd för området aktualiserades. Avtal om skydd av skogen träffades med berörda privata markägare, varefter slutligen Bergviks skifte förvärvades under 2014 genom en bytesmarkaffär där Sveaskog upplät ersättningsmark (ESAB).

Vid remissen har **Naturvårdsverket** önskat ett antal förtydliganden och mindre förändringar samt framfört tveksamhet till föreslagen skötsel genom ringbarkning. Synpunkterna har diskuterats ytterligare med Naturvårdsverket och i huvudsak beaktats genom många smärre förändringar i formuleringar och skötselinriktning. Förändringarna har inte bedömts vara av sådan omfattning att förnyad remiss krävts.

Älgskötselområdet Orsa Noppi, Oljonsbyns Viltvårdsområde och Orsa Jaktvårdskrets har i ett gemensamt yttrande önskat att under ”Motiv för bildande av reservatet” jakt inte ses som något hotande för naturreservatets prioriterade naturvärden och att detta ska vara vägledande i fortsatta föreskrifter för reservatet”. Länsstyrelsen menar att avsnittet handlar om varför bildande av naturreservat som skyddsform är nödvändigt (för att förhindra skogsbruk). Motivet är inte i första hand att begränsa jakt eller andra verksamheter, men detta kan ändå vara önskvärt för att uppnå syftet med reservatet. Jakt omnämns följaktligen inte heller som ett hot.

Vidare önskar man att uttransport av saltsten ska få ske med fordon som inte ger skador på mark eller vegetation t.ex. snöskoter. Länsstyrelsen har i föreskrifterna inget hinder mot detta så länge det sker på snötäckt mark. Färd på barmark för utplacering av saltsten förbjuder däremot såväl terrängkörningslagstiftningen som reservatsföreskrifterna.

Föreningarna menar även att ”befintliga fasta pass får fortsätta att användas enligt jakttradition samt att normal passröjning är tillåten, för att en säker jakt ska kunna bedrivas”. Länsstyrelsen anser att eventuella pass i reservatet bör kunna anpassas till naturförhållandena så att passjakten kan bedrivas säkert utan att röjning krävs. Befintliga pass, i den mån sådana finns i reservatet, får man fortsätta att använda, men ej röja.

Slutligen anser föreningarna att ett tillägg under punkt C1 bör göras: ”Att jakt ses som ett upplevelsevärde”. Länsstyrelsen håller med om detta i sak, men ser inte att olika

former av upplevelsevärden behöver nämnas under denna punkt. Jaktutövandet beskrivs närmare i skötselplanen.

Orsa kommun, Sveriges Geologiska Undersökning (SGU) och Jägareförbundet Dalarna tillstyrker alla reservatet.

Övriga remitterade har avstått yttrande.

Upplysningar

Dispens från föreskrifter mm

Om det finns särskilda skäl får Länsstyrelsen med stöd av 7 kap 7 § miljöbalken medge dispens från meddelade föreskrifter för naturreservatet.

Kungörelse

Beslutet kungörs på det sätt som gäller för författningar i allmänhet. Beslutet delges sakägarna enligt sändlista med delgivningskvitto.

Föreskrifterna enligt 7 kap 30 § miljöbalken träder i kraft omedelbart, även om beslutet överklagas.

Överklagan

Beslutet kan överklagas till Regeringen, Miljödepartementet, se bilaga 5 (formulär 6).

Beslutande

Beslut i detta ärende har fattats av landshövding Maria Norrfalk

I den slutliga handläggningen deltog även jurist Gunilla Garbergs, antikvarie Agneta Jonsson, samhällsplanerare Inger Friman, funktionssamordnare Jemt Anna Eriksson och naturskyddshandläggare Lennart Bratt, den sistnämnde föredragande.

Maria Norrfalk

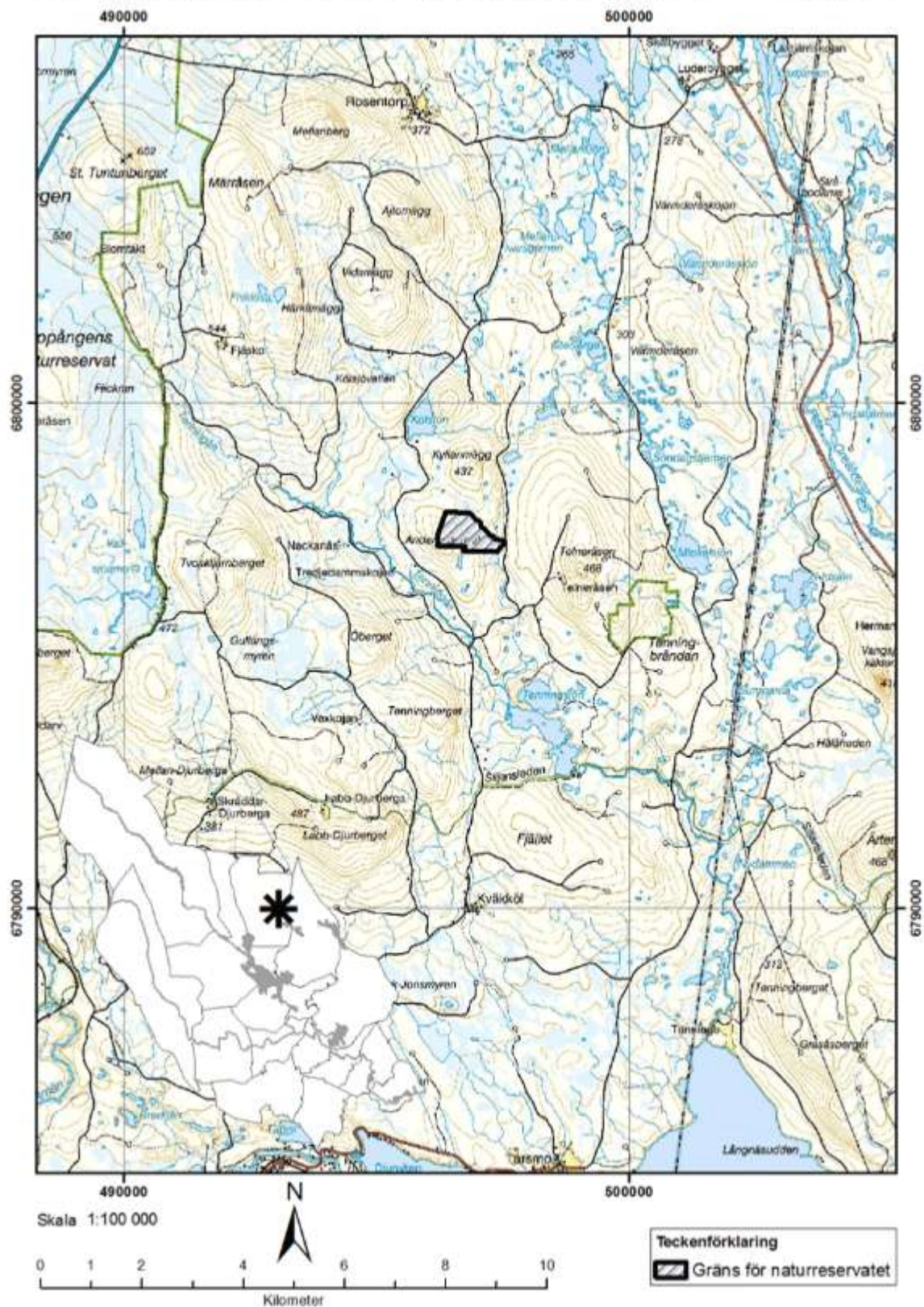
Lennart Bratt

Bilagor:

Bilaga 1	Översiktskarta
Bilaga 2	Beslutskarta
Bilaga 3	Karta över skötselåtgärder
Bilaga 4	Skötselplan
Bilaga 5	Överklagningsformulär (markägare och sakägare)

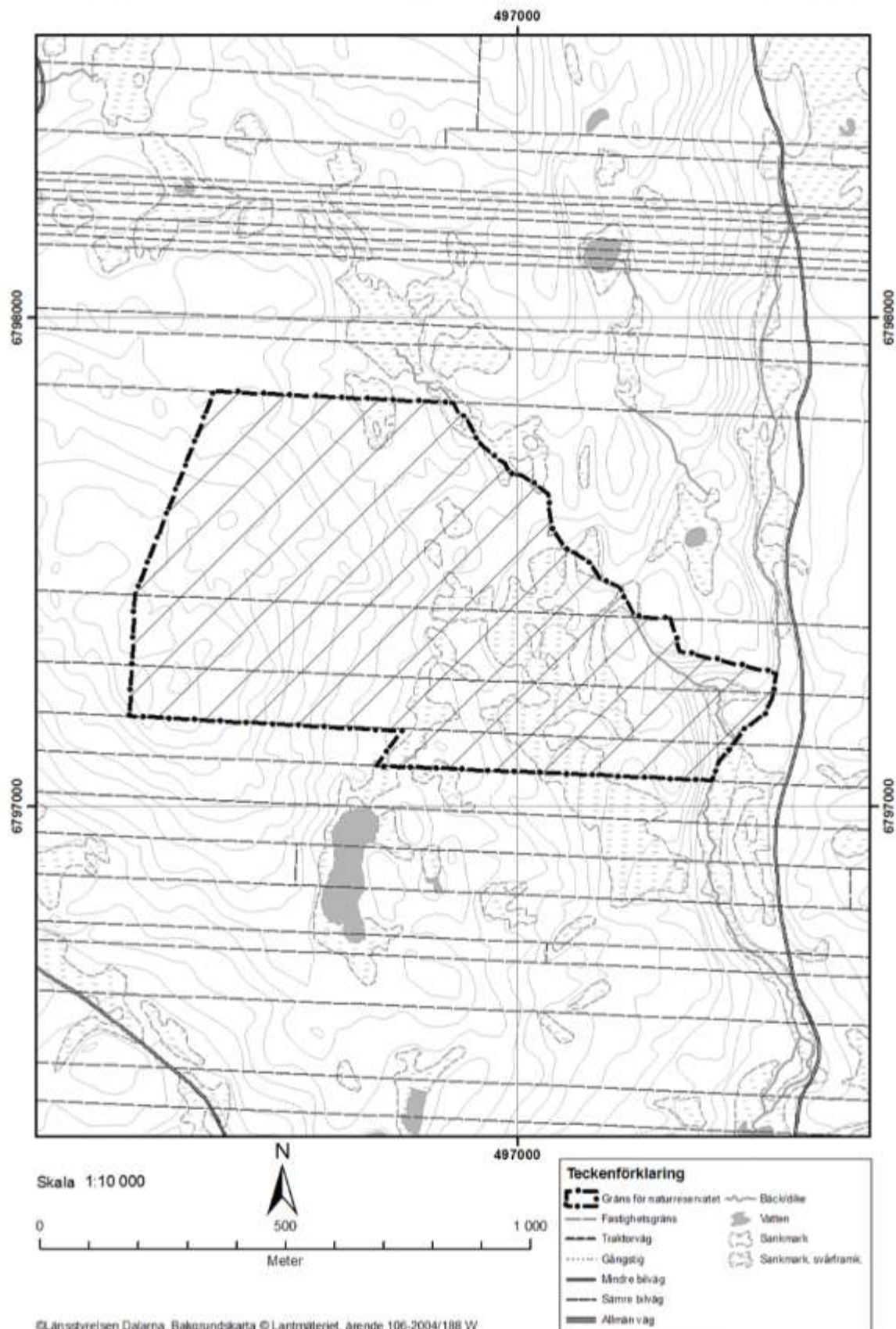
Sändlista: (sändlistan borttagen i webbversionen)

Översiktskarta Anderåsbergets naturreservat Bilaga 1

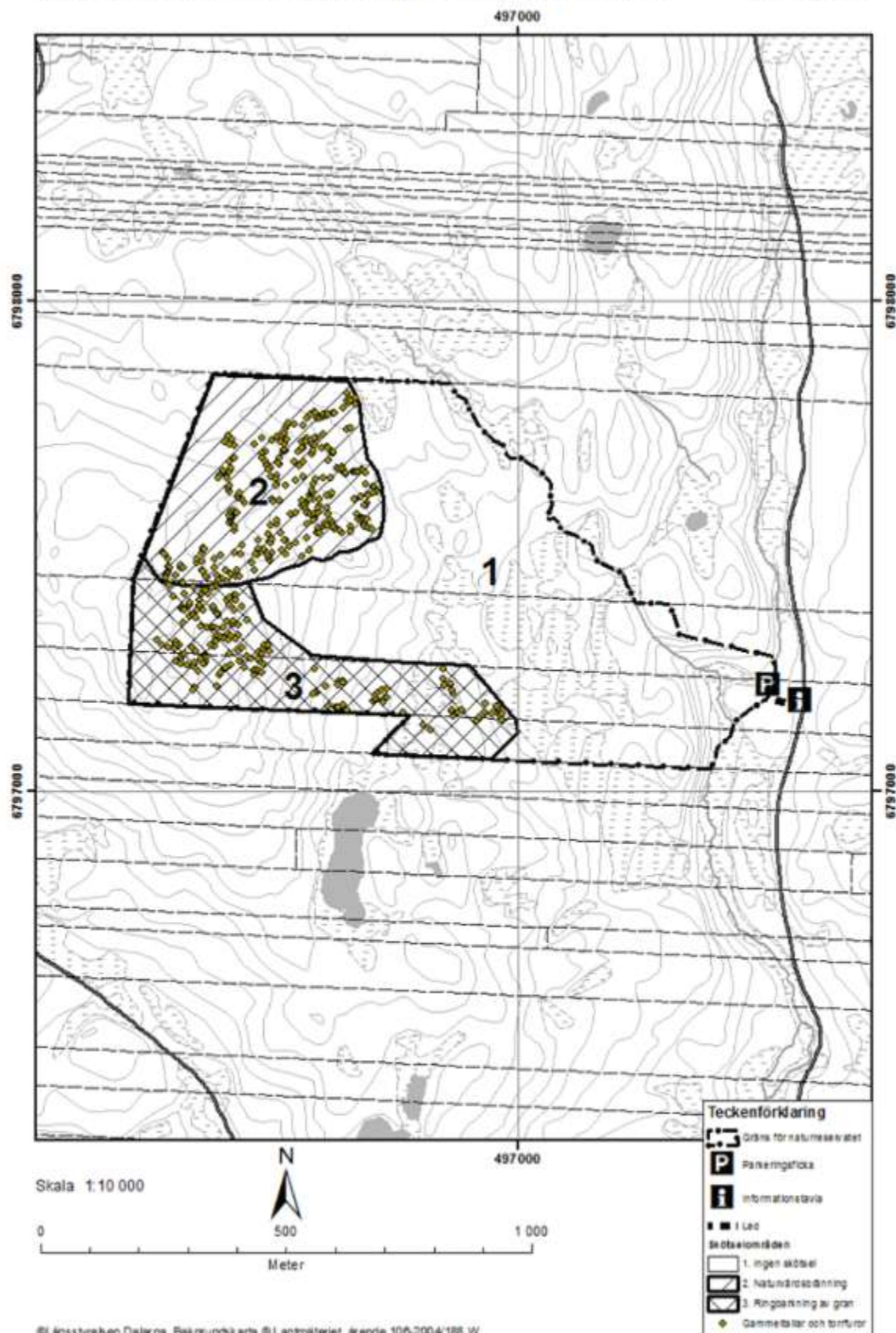
Beslutskarta Anderåsbergets naturreservat

Bilaga 2

Skötselkarta Anderåsbergets naturreservat

Bilaga 3

Skötselplan för Anderåsbergets naturreservat i Orsa kommun

Innehåll

SKÖTSELPLAN FÖR ANDERÅSBERGETS NATURRESERVAT I ORSA KOMMUN.....	1
BESKRIVNINGSDDEL.....	3
1. Beskrivning av bevarandevärdena	3
1.1 Administrativ data	3
1.2 Beskrivning av området.....	4
1.3 Källförteckning	6
PLANDEL.....	8
2 Avvägningar mellan bevarandevärden	8
2.1 Syfte med naturreservatet.....	8
Bevara biologisk mångfald.....	8
Tillgodose behov av områden för friluftslivet.....	8
2.2 Prioritering mellan bevarandevärden.....	8
3 Skötselområden med bevarandemål och åtgärder.....	8
4 Jakt och fiske.....	12
5 Dokumentation och uppföljning.....	12
6 Revidering av skötselplanen.....	13
7 Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder.....	13

Beskrivningsdel

1. Beskrivning av bevarandevärdena

1.1 Administrativ data

Namn	Anderåsbergets natur-reservat
NVR id	2042750
Natura 2000-beteckning	Ingår ej i Natura 2000
Län	Dalarna
Kommun	Orsa
Markslag: <i>(uppdelning enligt Naturvårdsverkets rapport nr 5391)</i>	
Tallskog	15,7 ha
Granskog	26,1 ha
Barrblandskog	5,6 ha
Lövblandad barrskog	6,6 ha
Triviallövskog	0,3 ha
Ungskog och hyggen	1,4 ha
Sumpskogsimpediment	1,6 ha
Övriga skogsimpediment	1,3 ha
Våtmark	7,2 ha
Vatten	-
Totalt	67,7 ha
Nyttjanderätter	Jakträtter på de privata fastigheterna
Övriga rättigheter	Färdselservitut för Oljonsbyn 18:7. Samfällt fiske i Ängsbäcken. Samfällt vatten "Ängsbäcken Å utskogen" tillhörigt Oljonsbyn 19:4 och 19:6.
Bebyggelser och anläggningar	Saknas
Naturvårdsförvaltare	Länsstyrelsen Dalarna

1.2 Beskrivning av området

1.2.1 Geovetenskap

Anderåsberget är beläget på mellan 325 och 425 meters höjd över havet. Dess östsluttning, som reservatet omfattar, är bitvis brant och i de övre delarna stor- och rikblockig. Nedåt i sluttningen, där terrängen planar ut, finns våtmarker i form av öppen myr och sumpskog. Berggrunden utgörs av granit (dalagranit i allmänhet). Avrinningen sker genom den lilla, strida Ängsbäcken till Tenningån som mynnar i Skattungen.

1.2.2 Biologi

Vegetation och flora

Merparten av skogsmarken är av ordinär blåbärstyp, men vissa moränkullar har en torrare lingon – lavdominerad växtlighet. Den granklädda östsluttningen är fuktig och näringsrik med fläckvis vitmossa eller kammossa. Här och var uppträder också knärot i denna miljö. Marksvampar av intresse växer här och var, t.ex. dropttaggvamp och svart taggvamp.

De flackare ytorna nedåt bäcken hyser en sumpgranskog med rikligt lövinslag. Vegetationen är frodigare här med skogsfräken, slidstarr och blåtåtel.

Våtmarker uppträder längst i öster. Dessa varierar kraftigt till sin struktur, uppenbarligen beroende på att något närings-/kalkrikare markvatten strömmar ut. Detta ger sig till känna i några en- och piprörsomgivna järnockraförande källor samt i artrikare myrvegetation där purpurvitmossa, ängsvädd, ängsnycklar och dvärglummer påträffas. De ockraförande flarkarna har en intressant vegetation där dybläddra, dytåg, vitag, samt dy- och vitstarr ingår. Övrig våtmark är av typisk fattigkärrskaraktär. Bindvide kantar våtmarken.

Av särskilt botaniskt intresse är den branta källpåverkade sluttning som finns nära bäcksammanflödet. Här finns rikkärrsarter som späd skorpionmossa, tvåblad och gräsull i en för övrigt ängsartad vegetation med bl.a. kärrfibbla, midsommarblomster, liljekonvalj, brudborste och gullris.

Skogstillstånd

Skogen på Anderåsberget har en stor mängd, flera hundra stycken, gammeltallar (200-400 år) spridda över nästan hela området och många har garnlav på stammarna. Endast den granskogssluttning som finns på bergets östsida visar sig vara tom på just gammeltall. I denna sluttning dyker dock spridda gammelgranar upp där ett flertal är kring 150-200 år. I granskogen hittas också enstaka sälgar samt en vät (mindre vattensamling) med en mycket grov asp intill. Andra lövträd finns och det dominerande är ett flertal gamla vårtbjörkar där vissa till och med har brandljud i sig. Här och var hittas gamla mosslågor av tall även i denna granskog. Flera av dem har intressanta växtsamhällen av mossor och vedsvampar.

I den talldominerade skogen är skogen luckig och överståndartallarna syns överallt. Det finns några olika åldersklasser tall i området men under de gammeltallar man ser dominerar en generation av tall som är kring 80 år i ålder. Död ved finns mestadels som spridda enstaka mosslågor, brandstubbar/högstubbar och torrfuror. Någon egentlig självgallring har inte påbörjats i området men den kommer med tiden. I tallskogen finns även lite undertryckta granar här och var. På toppen av Anderåsberget finns den finaste skogen. Här är gammeltallar och gammelgranar omgärdade av en blockig terräng med

stora mossiga stenblock. Ställvis finns det gott om hänglavar. Den äldsta beståndsåldern för skogen är helt klart uppe på topplatån.

Fauna

Faunan är dåligt undersökt, men vid besöken har bland annat kungsörn, tallbit, tjäder och järpe noterats. Mindre mörghorre har av spår att döma en god population i området. Silverstreckad pärlemorfjäril flyger i de örtrika markerna runt bäckarna.

Värdefulla arter:

Art	Vetenskapligt namn	Kategori
Kärlväxter		
Knärot	<i>Goodyera repens</i>	NT
Lavar		
Garnlav	<i>Alectoria sarmentosa</i>	NT
Violettgrå tagellav	<i>Bryoria nadvornikiana</i>	NT
Vedskivlav	<i>Hertelidea botryosa</i>	S
Kolflarnlav	<i>Hypocenomyce anthracophila</i>	NT
Vågig flarnlav	<i>Hypocenomyce castaneocinerea</i>	NT
Skuggblåslav	<i>Hypogymnia vittata</i>	S
Lunglav	<i>Lobaria pulmonaria</i>	NT
Skrovellav	<i>Lobaria scrobiculata</i>	NT
Stuplav	<i>Nephroma bellum</i>	S
Bårdlav	<i>Nephroma parile</i>	S
Korallblylav	<i>Parmeliella triptophylla</i>	S
Kortskaftad ärgspik	<i>Microcalicium ablneri</i>	S
Mossor		
Vedtrappmossa	<i>Anastrophyllum hellerianum</i>	NT
Svampar		
Gräddporing	<i>Cinereomyces lenis</i>	VU
Tallticka	<i>Phellinus pini</i>	NT
Svart taggsvamp	<i>Phellodon niger</i>	NT
Gammelgransskål	<i>Pseudographis pinicola</i>	NT

Tabell över artförekomst av rödlistade, signalarter och Natura 2000-arter. Kategori: 1 Rödlistade arter enligt ArtDatabanken 2010. (RE)Försvunnen, (CR) Akut hotad, (EN) Starkt hotad, (VU) Sårbar, (NT) Nära hotad, (DD) Kunskapsbrist. 2 Signalarter enligt Skogsvårdsstyrelsen. (S)

1.2.3 Kulturhistoria

Inga spår av äldre mänskligt nyttjande, fränsett de skogsbruksspår som finns, har påträffats i området, vilket inte är så förvånande med tanke på den blockiga terrängen och det stora avståndet till Orsabyarna. Telneråsens fåbodar ca 2 kilometer åt sydost är den enda fåboden i närheten i detta annars förvånansvärt fåbodglesa avsnitt av Orsa, beläget i gränsområdet mellan fåbod- och finnmarkskulturen.

1.2.4 Jakt, fiske och övrigt friluftsliv

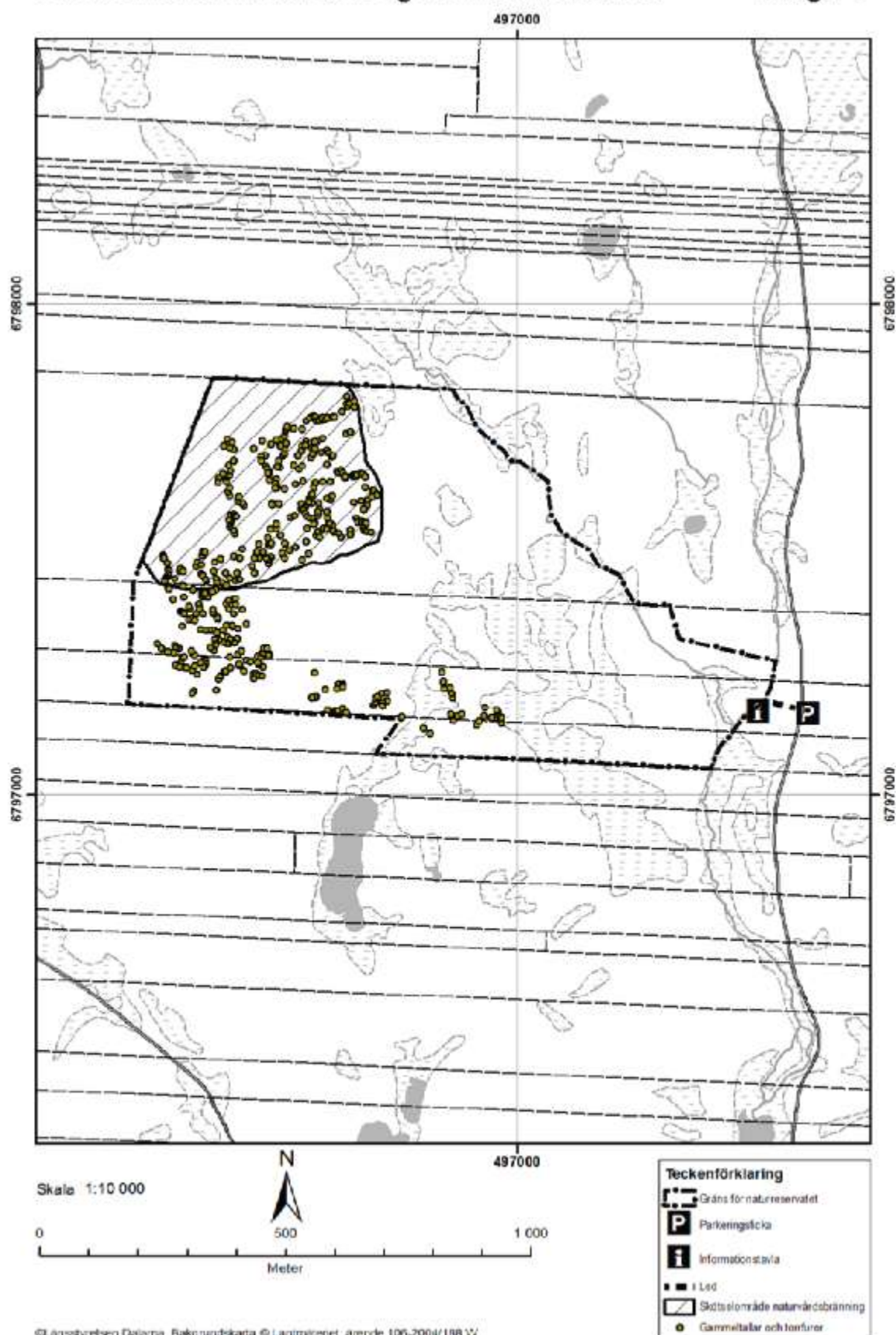
Jakt torde vara den enda fritidsaktiviteten som berör området, möjligen även bäckfiske längs Ängsbäcken. Jakten ingår i Oljonsbyns viltvårdsområde som är registrerat på Orsa-Noppi älgskötselområde inom Noppikoski älgförvaltningsområde. Fisket är organiserat inom Orsa Fiskevårdsområdesförening.

1.3 Källförteckning

Sveriges Geologiska Undersökning. 2013: Berggrund 1:250 000 – databas.

Skötselkarta Anderåsbergets naturreservat

Bilaga 3

Plandel

2 Avvägningar mellan bevarandevärden

2.1 Syfte med naturreservatet

Bevara biologisk mångfald

Huvudsyftet med naturreservatet är att bevara en äldre barrskog med gamla tallöverståndare samt dess särpräglade växt- och djurliv i naturlig utveckling, men med vissa avgränsade åtgärder för att gynna gamla tallar. Syftet är även att bevara våtmarkerna i naturlig utveckling.

Tillgodose behov av områden för friluftslivet

Naturreservatet har även som syfte att, i den mån höga biologiska värden inte påverkas negativt, ge möjlighet till friluftsliv och naturupplevelser i ett särpräglat gammelskogsområde.

2.2 Prioritering mellan bevarandevärden

Naturreservatet är främst avsatt för att säkerställa och utveckla de biologiska värdena, varför nya stigar och andra anordningar för friluftslivet endast får lokaliseras på ett sätt så att biologiska värden ej äventyras.

3 Skötselområden med bevarandemål och åtgärder

Bevarandemålen har utformats i enlighet med de nationella riktlinjer som gäller för formulering av bevarandemål för skyddad natur. Reservatet är indelat i fyra skötselområden:

1. Äldre grandominerad skog med fri utveckling
2. Äldre talldominerad, brandpräglad skog med naturvårdsbränning
3. Äldre grandominerad, brandpräglad skog med tallöverståndare, ringbarkning
4. Våtmarker
5. Friluftsliv och anläggningar

Skötselområde 1: Äldre grandominerad skog med fri utveckling

Beskrivning

I skötselområdet finns lövblandad sumpgranskog i reservatets lägre liggande delar samt frisk granskog av god bonitet i östsluttningen. Delar av granskogen innehåller mycket gamla och höga trädindivider, medan andra delar är tydligt påverkade av huggning. Den fuktiga miljön bidrar till stor rikedom på hänglavar. Här och var finns gamla sälgar med rika lunglavssamhällen.

Bevarandemål

Området präglas av olikåldrig skog dominerad av gamla granar. Naturliga processer som åldrande och avdöende leder till att död ved finns i olika grovlekar och nedbrytningsstadier och att skogen är olikåldrig. Omvälvande störningar i form av t.ex. stormfällning och/eller insektsangrepp, kan leda till att hela eller delar av skogen under perioder har en annan karaktär, men detta är en del av skogens utveckling. Arealen grandominerad skog ska vara 24 ha.

Skötselåtgärder

– Ingen skötsel

Delområde av östsluttningen där huggningarna har varit ganska intensiva så att en tät och tämligen likåldrig skog har blivit resultatet. Dessa delar har dock begränsad utbredning.

Skötselområde 2: Äldre talldominerad, brandpräglad skog med naturvårdsbränning

Beskrivning

Ett delområde med mestadels gles, brandpräglad tallskog med ljungdominerat fältskikt och inslag av gammeltallar har avgränsats som lämpligt för naturvårdsbränning. Anderåsberget ligger inom det prioriterade bränningslandskapet Orsa finnmark.

Bevarandemål

Områdets struktur och sammansättning är tydligt påverkat av brand och branden har en roll i områdets utveckling. Områdets gammeltallar gynnas och får möjlighet att fortleva och bli mycket gamla. I perioder efter brand/bränning är området öppet och präglat av betydande mängder död ved och typiska arter som etablerar sig efter branden. I senare stadier är området mer slutet. Arealen brandpräglad tallskog ska vara 16 ha.

Skötselåtgärder

Restaureringar, nyskapande

Naturvårdsbränning med en bränningsinriktning som strävar efter att åstadkomma en förnygring av tallbeståndet, skapa brandljud i klenare tallar samt i stort sett låta de riktigt gamla tallarna överleva branden. Betydande praktiska svårigheter finns i och med att naturliga brandhinder saknas och avståndet till väg är stort. Befinns svårigheterna att utföra bränning alltför stora i dagsläget kan ringbarkning av gran som tränger naturvärdestallar vara en temporär lösning.

Löpande skötsel

Återkommande bränning med intervall som är naturliga för trakten, dvs i storleksordningen vart 50:e år.

Skötselområde 3: Äldre grandominerad, brandpräglad skog med tallöverståndare. Skötsel genom ringbarkning

Beskrivning

De södra och sydvästra delarna av reservatet är mer sluttande och näringsrika än övriga delar. Här finns reslig, fuktig granskog, här och var med inslag av gammal sälg. Vissa torrare delar hyser ännu mycket gamla och grova tallar som ett minne från ett mer brandbetingat skede. Naturvårdsbränning kan i och med rikedom på gran och avsaknaden av brandgränser inte genomföras utan att större ingrepp måste tillgripas. Värdena kopplade till de gamla tallarna är dock så höga att en enklare åtgärd i form av ringbarkning av gran kring hårt trängda gammeltallar är angelägen.

Bevarandemål

Områdets domineras av gran med lövinslag, men i vissa luckor av gammal, grov tall. Arealen granskog med gammeltallinslag ska vara 14 ha.

Skötselåtgärder

Restaureringar, nyskapande

Tallar som växer i av mänsklig påverkan mer präglade skogsbestånd ska åtgärdas genom friställning. Här ska de gammeltallar som står hårt trängda av uppväxande gran friställas genom att yngre, växtliga granar ringbarkas och lämnas att dö på rot. Granar som är grova och av hög ålder ska inte ringbarkas. Tallar inom naturskogsartade, grandominerade delområden lämnas att på naturlig väg dö av. För övrigt fri utveckling.

Löpande skötsel

Återkommande ringbarkning av uppväxande gran kring tallar som tidigare har åtgärdats vid behov eller ca vart tionde år.

Skötselområde 4: Våtmarker

Beskrivning

I reservatets östra delar, nedanför sluttningen, finns ett antal öppna myrar som avgränsas av moränryggar med skogsridåer. Längs Ängsbäcken finns frodigare växtlighet på omgivande våtmark.

Bevarandemål

Våtmarkerna bevaras opåverkade. Arealen våtmark ska vara 7 ha.

Skötselåtgärder

Fri utveckling, d.v.s. ingen skötsel.

Skötselområde 5: Friluftsliv och anläggningar

Beskrivning

Området saknar helt anläggningar och stigar.

Bevarandemål

Information om reservatet och vilka föreskrifter som gäller där ska finnas på informationstavlor i anslutning till naturreservatet och via länsstyrelsens hemsida. En enkel

parkeringsyta med stig fram till reservatet underlättar vid besök. Det förväntade intresset av att besöka reservatet är litet varför behov av anläggningar inom reservatet inte föreligger i dagsläget.

Skötselåtgärder

Initialåtgärder

En parkeringsyta som utformas ungefär som en mötesplats anläggs vid plats som framgår av skötselkartan. Från denna anläggs en enkel led fram till reservatsgränsen där en informationstavla placeras.

Löpande skötsel

Normalt underhåll.

4 Jakt och fiske

Anderåsberget ingår i Oljonsbyns Viltvårdsområde som ingår i Orsa-Noppi Älgskötselområde.

Jakten i reservatet inskränks inte av föreskrifterna, men förutsätts ske utan nya fasta anläggningar och utan röjning av skog. Transport av fällt vilt ska ske hänsynsfullt så att skador på mark och vegetation inte uppkommer.

Fiskerätten i Ängsbäcken är bysamfälld under Oljonsbyn och förvaltas inom Orsa Fiskevårdsområdesförening. Fisket berörs inte av reservatsbildningen.

5 Dokumentation och uppföljning

Dokumentation

Förvaltaren ansvarar för att väl dokumentera alla nyskapande åtgärder och restaureringar. Förvaltaren ska även dokumentera underhållsåtgärder samt tillsyn av friluftsanläggningar.

Uppföljning

Bevarandemål

Uppföljning av de bevarandemål som angetts i skötselplan ska göras som underlag för utvärdering av om syftet med reservatet uppnås. Uppföljningen genomförs av Länsstyrelsen. Uppföljning kommer att ge vägledning om ytterligare bevarandeåtgärder krävs för att upprätthålla gynnsam bevarandestatus.

Restaureringsåtgärder

Uppföljning av alla restaureringsåtgärder ska göras på initiativ av förvaltaren i samverkan med funktionen för områdesskydd vid Länsstyrelsen.

Övriga skötselåtgärder

Förvaltaren ansvarar för att följa upp genomförda skötselåtgärder.

6 Revidering av skötselplanen

Skötselplanen gäller tills vidare och revideras då uppföljningen indikerar att behov finns, eller om skötselplanen i övrigt är inaktuell.

7 Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Skötselåtgärd	När	Prioritet	Finansiering
Parkering och stig	2015	1	Reservatsanslag
Informationsskylt	2015	1	Reservatsanslag
Ringbarkning av gran	2016	2	Reservatsanslag
Bränning	2017	3	Reservatsanslag
Uppföljning av skötselåtgärder			Reservatsanslag
Uppföljning av bevarandemål			Anslag för uppföljning